

A 3.3. PLATFORMA EDUCATIONALA ONLINE PENTRU SPRIJIN PROFESIONAL
IDENTIFICARE RESURSE EDUCATIONALE PENTRU SUSȚINEREA EDUCAȚIEI INCLUZIVE
DE CALITATE

**BLOCAJE IN COSTRUIREA SI DEZVOLTAREA
UNEI RELATII DE COMUNICARE OPTIME
INTRE PROFESORI SI ELEVI**

Blocaje in comunicare

Pentru a deveni eficienta, comunicarea, si mai ales cea de tip didactic, trebuie:

- sa fie adaptata la specificul disciplinei predate de profesor si la particularitatile de varsta ale elevilor,
- sa utilizeze un limbaj adecvat
- sa depaseasca situatiile inhibitive
- sa se desfășoare într-un spațiu securizat.

Blocaje in comunicare

- Uneori activitatea scolara nu se poate desfasura la parametrii optimi din cauza unor **surse de distorsiune**, surse care mai sunt numite si bariere sau blocaje in comunicare.
- **Barierele** sunt obstacole ce se interpun in calea realizarii unei comunicari eficiente. Acestea pot produce **efecte nedorite** sau pot crea chiar blocaje in procesul relationarii efective.

Blocaje in comunicare

Dintre surse de distorsiune posibile mentionam urmatoarele categorii:

- surse de distorsiune care au in vedere mediul ambiental,
- surse ce tin de organizarea defectuoasa a muncii,
- surse care au in vedere incongruenta rol – cadru - moment,
- surse ce evidentiaza insuficienta limbajului nonverbal la unele cadre didactice,
- surse ce tin de probleme psihologice generale.

Blocaje in comunicare

Sunt considerate drept **bariere in comunicarea eficienta** urmatoarele modalitati comportamentale (Adriana Baban, *Consiliere educationala*, p.84):

- tendinta de a judeca, de a aproba sau de a nu fi de acord cu parerile interlocutorului, adica **evaluarea negativa** a celeilalte persoane. Comunicarea poate fi stanjenita de folosirea unor etichete de genul: Esti un naiv ca ai facut asta
- **oferirea de solutii**, fie direct prin sfaturile date, fie indirect prin folosirea intrebarilor in mod agresiv sau cu o nota evaluativa.
- **recurgerea la ordine** este un mesaj care are ca efect aparitia reactiilor pasive sau agresive si conduce la scaderea stimei de sine la persoana careia ii sunt adresate ordinele.

Blocaje in comunicare

- Una dintre sursele de distorsiune este **STEREOTIPIA** care este o eticheta, o imagine pe care ne-o formam in minte si care ne afecteaza modul de a primi informatia, de a o decodifica sau de a transmite informatia la randul nostru.
- O alta bariera este **limbajul reactiv** pe care trebuie sa-l transformam in limbaj proactiv astfel ca chiar si unele conflicte sa poata fi atenuate, iar apoi corect solutionate.

Blocaje in comunicare

- **folosirea amenintarilor** este o modalitate prin care se transmite mesajul ca daca solutiile propuse nu sunt transpuse in practica persoana va suporta consecinte negative.
- **moralizarea** este o alta maniera neadecvata de comunicare ce include adesea formulari de tipul : ar trebui, e necesar sa etc.
- **evitarea abordarii unor probleme importante** (prin formulari de tipul : *mai bine sa vorbim despre ...*)
- incercarea de a rezolva problema comunicarii prin **impunerea unor argumente logice proprii fara a tine cont de factorii emotionali** implicati (*uite cum stau lucrurile, pt. toate acestea vezi etc.*)

Blocaje in comunicare

BARIERE in calea comunicarii profesor-elev mai pot fi pot fi:

- intreruperile de orice fel,
- oboseala
- stresul,
- prejudecatile
- anumite trasaturi de personalitate.

Blocaje in comunicare

În cartea „**Relația profesor-elevi: blocaje și deblocaje**”, autoarele, Elena Truța și Sorina Mardar, oferă atât sursele de blocaj, cât și manifestări ale acestor blocaje, dar și soluții, de aceea am selectat zece blocaje, pe care le-am considerat cele mai frecvente, pentru a le prezenta și a le discuta.

- „*cod inaccesibil*” – codul este limba, și mai ales nivelul la care apelează atât emițătorul, cât și receptorul pentru a se înțelege. Astfel că, dacă profesorul împachetează esența într-o formă inaccesibilă sau greu accesibilă elevilor, aceștia nu vor putea comunica, nu-i vor putea răspunde profesorului.

Blocaje in comunicare

- „*absența feedback-ului/feedback deficitar*”. Soluția înlăturării celor două bariere în relația profesor-elev este aceea de a adapta codul, limbajul la particularitățile individuale ale elevilor și de a solicita un feedback permanent. Când se observă absența acestuia, activitatea trebuie oprită pentru întreaga clasă sau pentru elevul cu probleme, după caz.
- „*motivația deficitară a receptorului*”, adică a elevului. În timpul lecției, dacă elevul nu este motivat, interesat de informațiile predate, acesta poate să își găsească diverse preocupări, de aceea e important să trezim interesul lor pentru fiecare oră în parte.
- „*climat de muncă necorespunzător*”- gălăgia, agitația duc la perturbarea orei și elevii nu mai pot urmări mesajul; neurmărirea acestuia duce la neînțelegerea lui, iar pentru a evita această agitație, barieră, e nevoie ca toți elevii să fie prinși în lucru;

Blocaje in comunicare

- *„neînțelegerea semnificației și intenționalității comportamentului celuilalt”* – acesta e punctul ce duce la ruperea relației profesor-elev. Dacă între cei doi nu există o apropiere și o înțelegere, totul se duce de râpă; în acest sens profesorul trebuie să rupă această barieră și să fie atent la fiecare elev, de la fiecare să aștepte atât cât îi poate oferi, nu mai mult, pentru că riscă să-și arunce elevul în derizoriu. Aici trebuie să amintim, ca mijloc de remediere, de un sistem de notare al profesorului bine întemeiat, dar și de o transparență în notare.
- *„atitudine excesiv de critică sau de necritică în fața celorlalți”* – bariera aceasta poate fi înlăturată încet pornind de la sistemul transparent de notare despre care am vorbit, pentru că profesorul trebuie să-și noteze elevii în funcție de cât au învățat într-un moment dat, nu să-și creeze preconcepții, cu unii elevi să fie excesiv de critic, iar cu alții excesiv de lejer.

Blocaje in comunicare

- *Neîncrederea, dezamăgirea sau imposibilitatea cooperării* pot fi eliminate dacă se analizează zilnic această relație și mai ales dacă profesorul va folosi metode cât mai diversificate în predare, iar notarea se va face atunci când elevul a fost activ, pentru motivarea acestuia.
- „*iluzia profesorului ideal / elevului ideal*” - trebuie pornit de la ideea că nu există nici profesor, nici elev ideal, aceștia doar pot tinde spre ideal, de aceea profesorul trebuie în permanență să-și amintească și să-i amintească și elevului despre acest lucru. Cei doi poli trebuie să-și autoregleze comportamentul și trebuie să realizeze un joc de rol, cu scopul de a se putea înțelege unul pe celălalt.

Blocaje in comunicare

- *insuficienta antrenare a elevilor în procesul de predare a cunoștințelor*” – totul depinde de noi, profesorii; dacă nu vom fi activi și nu le vom induce elevilor pofta de a activa, de a participa la oră, aceștia vor cădea în dezamăgire, blazare. De aceea, trebuie să purtăm un dialog viu cu elevii, să le punem în față diferite probleme în care să se implice, îndreptând astfel cunoștințele teoretice înspre aplicare, iar totul va fi pentru ei mult mai fascinant.

Blocaje in comunicare

- *competiția*” este o barieră în relația elevului cu ceilalți colegi din clasă și, în viitor, în societate. Dacă tot timpul îi angrenăm în competiții, aceștia s-ar putea să devină individualiști, acum și mai târziu (după cum spuneam), de aceea trebuie să știm să înlăturăm această barieră atunci când apare. Elevii trebuie să vadă competiția ca pe un joc, ca pe o activitate cu caracter cooperant, de aceea, acest gen de activități e foarte bine de realizat în grupe, și nu individual.

Blocaje in comunicare

- *„stilul de conducere al profesorului (autoritar și laissez-faire)”*. Această barieră constă în cele două extremități la care recurg de obicei profesorii, aceștia pot fi „buni”, iar elevii profită de această lejeritate și uită că au de îndeplinit unele sarcini de școală sau că între ei și profesori există o treaptă. Acest comportament riscă să se extindă nu numai în relația cu acel profesor, ci în relația elev-profesor, în general. De cealaltă parte, *profesorii autoritari* își predau foarte bine materia, sunt respectați de elevi, dar materia predată de aceștia nu este înțeleasă, pentru că elevii nu îndrăznesc să-și lămurească anumite neclarități, nu îndrăznesc să-i pună profesorului întrebări care l-ar ajuta, ei doar o memorează și atunci procesul de învățământ nu mai este axat pe competențe.

Blocaje in comunicare

- Pentru o comunicare eficientă trebuie să ținem seama de câteva reguli simple și anume: *dorința de a înțelege și a asculta, să știi să ascuți, disponibilitate, implicare, discernământ și obiectivitate în evaluarea comportamentelor elevilor, onestitate, bunăvoință, încredere reciprocă, respect reciproc, flexibilitate în gândire, toleranță, complementaritate, sentimentul de dăruire, găsirea unui limbaj comun, altruism, interese comune, preocupări comune, cooperare, curaj, îndrăzneală, să dai celuilalt putere, simțul umorului.*

Blocaje in comunicare

- Un profesor bun trebuie să știe calea pe care s-o aleagă pentru ca relația profesor-elev să fie cât mai eficientă. Profesorul trebuie să-i dea **încredere elevului în forțele sale, să prindă curaj, să-l facă să se implice în relația de comunicare**, să reușească să-l antreneze într-o discuție constructivă.
- E necesar ca elevilor să li se transmită acea **sete de cunoaștere, acea disponibilitate și flexibilitate în gândire, dorința de comunicare**. Profesorul trebuie să țină seama de opiniile elevilor, de dorințele acestora, de personalitatea fiecăruia în parte. Elevii trebuie considerați niște persoane responsabile, cărora li se acordă un anumit credit.

Blocaje in comunicare

- În relația profesor-elev trebuie avut în vedere, nu în ultimul rând, și **personalitatea elevilor**. Desigur, comportamentul profesorului în clasă este condiționată, în mare măsură, și de atmosfera existentă, de comportamentul elevilor.
- Contează, totodată, și **opiniile, valorile, atitudinile și caracteristicile personale ale profesorului**. Astfel spus, exercitarea rolului depinde de structura, personalitatea și particularitățile psihice ale purtătorului acestora.
- Ca dovadă, **fiecare profesor personifică rolul într-o manieră originală și ajunge în cele din urmă la un stil propriu în actul comunicării educaționale.**

Blocaje in comunicare

- BIBLIOGRAFIE

- Daniel Hameline, Profesori și elevi, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1978;
- Elena Truța, Sorina Mardar, Relația profesor-elevi: blocaje și deblocaje, Editura Aramis, București, 2005;
- Emil Stan, Profesorul între autoritate și putere, Editura Teora, București, 1999;
-